

CANTUS GREGORIANUS în SPAȚIUL CROMATIC

1. Extremități istorice ale melodiei –

Ovidiu Manole

I. Realitatea cromatică a muzicii sec. 20 este considerată a fi definitiv statuată. Astfel, **Spațiul Sonor** a primit o nouă dimensiune, bazată pe gama temperată a celor 12 sunete. În general, **gândirea cromatică** este totdeauna percepută în opoziție cu **gândirea diatonică**. Și chiar, după cum unii muzicieni radicali afirmă, este inacceptabil a gândi muzica altfel decât cromatic. (*Pierre Boulez, et al.*)

Dar metoda de compoziție numită **Serialism** nu a rezistat prea mult timp. Așa că, în jurul anilor '70, „**fetșișmul cifrei 12**” era practic terminat; adică, după 25-30 ani de la marea sa vogă. Concepția lui Arnold Schönberg fusese doar o **Proclamație de Cabinet Vinez**, ruptă de muzica vie.

Pentru a evidenția contrastul **natural vs. artificial**, am ales, în mod intenționat, limitele istorice ale modalității de a construi o melodie, prezentând fără comentarii.

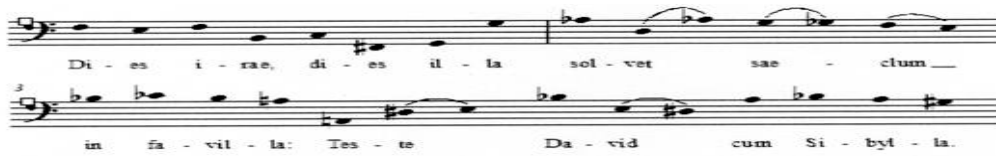
Dies irae vs. **Ave Maria** op 18 nr. 3 de Anton Webern :

Di - es i - rae, di - es il - la sol - vet sae - clum
in fa - vil - la: Tes - te Da - vid cum Si - byl - la.
A - ve Re - gi - na coe - lo - rum, a - ve

II. Operând o diferențiere între **Dodecafonie**, ca sistem acustic și **Serialism**, ca metodă de compoziție muzicală, ne putem referi la altă modalitate teoretică de a concepe creația muzicală, descrisă în lucrarea mea **Spațiul Sonor Cromatic** bazată pe intervalele **semioctavă**, **semiton** și **octavă**. Originea vocală a acestor metode și regulile aferente conduc la o adevărată vocalizare a spațiului cromatic, repunând în drepturi legitime intonația și memorizarea liniilor vocale; ca o reacție la drama vocii umane în muzica modernă.

Exemplu. Fragment dintr-o lucrare recentă :

Negro, tu, ciliegio (*lied*)

Negrule cireșule, Versuri: **Lucian Blaga** Versiune italiană și muzica, Ovidiu Manole

Aroma modală (lidian – frigiană) prezentă.

III. În final, onorăm titlul acestui studiu prin aplicații asupra vechiului cantus gregorianus **Dies irae**, redat anterior în forma diatonică.

a)
Dies
irae
(mon
odie
croma
tizată)

b).Dies irae, triplum (organum cromatizat la 3 voci)

Concluzie.

Reconsiderarea polifoniei primare, incluzând criteriile cromatice enunțate în secțiunea II, conferă muzicii noastre contemporane ceva din măreția lapidară a mersului obsedant în pași egali, principiu de bază al viitoarelor corale protestante.

Gérard Pernon: Dictionaire de la Musique, Paris 1984.

Arnold Schönberg: Komposition mit Zwölf Tönen

Sintagmă proprie.

Cantus gregorianus (pro defunctis), monodie pentru voci bărbățești

Anton Webern (1883-1945) alături de **Alban Berg** (1885-1935) adepți ai lui **Arnold Schönberg** (1874-1951), fondatorul dodecafoniei seriale.

Sistemul Acustic al celor 12 sunete cromatice.

Ovidiu Manole: Spațiul Sonor Cromatic, Ed. Mirton, Timișoara 1996.

Denumire, notată 8/2, propusă de autor pentru sintagma cvartă mărită – cvartă micșorată în gama temperată.

Bèla Bartok: Cântece românești din Comitatul Bihor, București 1913.

CUPRINS

Lucrări prezentate la Seminarul de Imnologie din anul 2005. Tematici: Imnul religios pentru copii; Teologia imnului, imnul teologiei.

Dr. Rosca Felician HYMNOLOGY BETWEEN EAST AND WEST. REFERENCE POINTS AND DIFFERENCES. THE INTERNATIONAL HYMNOLOGY SEMINAR, TIMISOARA, 2004, pg. 3. Dr. Philipp Harnoncourt

MUSIK – EIN ZUGANG ZUR QUELLE DES LEBENS?

MUSIK – EIN AUSDRUCK DES HEILIGEN, GESANG – EINE SPRACHE DES

GLAUBENS, pg. 29. Dr. Valentin Timaru

HYMN AS FUNDAMENTAL EXPRESSION

OF MUSICAL PRACTICE OF APOSTOLIC TRADITION, pg. 34. Enrico Cannata

VOCILE DE COPII SI ROLUL LOR IN CADRUL MUZICII CLASICE, pg.43. Dr. Elena Chircev

ASPECTE ALE RELAȚIEI TEXT-DIASTEMATICĂ - ORNAMENTAȚIE ÎN

KEKRAGARIILE DIN MANUSCRISUL

ORIENTAL

NR. 365 DE LA B.A.R. CLUJ-NAPOCA,

pg.50. Geanta Cezar

THE THEOLOGY OF THE HYMN, pg.54. Răzvan Roșca

MUZICA ȘI TEHNOLOGIA, pg.59. Ciurtin Viorel

ASPECTE ALE CANTECELOR RELIGIOASE DIN CADRUL

CULTULUI PENTICOSTAL, pg.64. *Lucrări prezentate la Seminarul de Imnologie din anul*

2006. Tematica: Imnul religios

într-o societate în continuă schimbare Drd. Cătană Speranța

ASPECTS OF CONTEMPORARY ROMANIAN HYMNOLOGY, pg. 67. Dr. Roșca Felician

IMNUL CA EXPRESIE A ÎNCHINĂRII, pg. 75. Dr. Papană Ovidiu

FENOMENUL RELIGIOS OGLINDIT ÎN

COLINDUL TRADIȚIONAL ROMÂNESC, pg. 78. Dr. Sigvald Tveit

CHRISTIAN HYMNODY IN A CHANGING SOCIETY: EXPERIENCES FROM THE

NORDIC COUNTRIES, pg. 85.

Fekete István

DER EIFLUß DER GESELLSCHAFTLICHEN VERÄNDERUNGEN AUF DIE

GEMEINDEGESANG IN UNGARN, IN ERSTER LINIE IN DER GEMEINSCHAFT DER

SIEBENTEN-TAGS ADVENTISTEN, pg. 87. Imre Beatrix-Leila

THE 20-TH CENTURY AMERICAN HYMN AND NEGRO-SPIRITUALS, pg. 104. Judit

Fehér

THE AFTER-LIFE OF MEDIEVAL HYMNS IN HUNGARY, pg. 121. Dr. Mircea Valeriu

Diaconescu

VALORIFICAREA CONTEMPORANĂ

A UNOR IMNURI MILLERITE DIN SECOLUL AL XIX – LEA, pg. 130. Roșca Năstăsescu

Beniamin

MIRCEA VALERIU DIACONESCU, PATRU ALBUME CORALE, pg. 146. Dr. Mădălina

Hotoran

THE HYMNOLOGICAL, THEOLOGICAL AND CULTURAL PATTERN *CHRISTUS*

VICTOR (CHRIST TRIUMPHANT) AND ITS RELEVANCE IN EDUARD TERÉNYI'S

MUSICAL CREATION, pg. 154. Ovidiu Manole

CANTUS GREGORIANUS IN THE

CHROMATIC SPACE, HISTORICAL EXTREMITIES OF THE MELODY, pg. 184. Drd.

Enyedi Isvan

THE REVITALISATION OF CATHOLIC HYMNOLOGY AFTER THE

ESTABLISHMENT OF ROMAN CATHOLIC BISHOPRIC

OF SATU MARE (1804), pg. 187. Drd. Rafaela Ani Carabenciov

Drd. Funk Arthur ÎNNOIREA REPERTORIULUI MUZICAL ÎN DOMUL ROMANO-

CATOLIC DIN TIMIȘOARA DUPĂ 1990, pg. 200. Giulvezan Ovidiu

O LITURGHIE ORTODOXĂ PENTRU FANFARĂ, pg. 209. Dr. Pr. Vasile Grăjdian

THE ORTHODOX LITURGICAL CHANT

AND THE NEW MEDIUMS OF COMMUNICATION, pg. 211. Dr. Constanța Cristescu

VALORIFICAREA CONTEMPORANĂ A UNOR MANUSCRISE MUZICALE DE

TRADIȚIE BIZANTINĂ DIN

BIBLIOTECA MITROPOLIEI BANATULUI (1), pg. 218. Dr. Belean Nicolae

IMNUL RELIGIOS ÎNTR-O SOCIETATE ÎN CONTINUĂ SCHIMBARE, pg. 234. Dr.

Elena Chircev

ASPECTE ALE CREAȚIEI LITURGICE CONTEMPORANE

APARTINÂND TRADIȚIEI BIZANTINE, pg. 241.

Drd.

Mariana Rodica Raffai CÂNTECUL RELIGIOS SUB ASPECT

INTERCONFESIONAL OGLINDIT ÎN CADRUL "ZILELOR MUZICII SACRE" DE LA

TIMIȘOARA, pg. 252. Drd. Gyuriș Maria

CREZUL. ORATORIU PENTRU COR LA VOCI EGALE

DE REMUS GEORGESCU, pg. 264. Dr. Rosca Felician

REPertoire of Organs from Romania. A Future Project, pg. 273. Dr. Vulpe

Damian

JOSEF TIETZ ȘI PROMOVAREA MUZICII ÎN BISERICA ROMANO-CATOLICĂ DIN

ORAȘUL REȘIȚA, pg. 282. CUPRINS, pg. 287. **SOLI DEO GLORIA**